

Privathus som museum i Nuuk

Af Ane Marie B. Pedersen

Foto: Erik Holm, Grønlands Nationalmuseum og Arkiv.

I Nuuk er der to museer. Det ene er Grønlands Nationalmuseum og Arkiv, og det andet er Nuuk kommunes lokalmuseum »Niels Lynges Hus«. Huset har tilhørt den kendte kunstner, maler og tegner, digterpræsten Niels Lyng (1880-1965) og hans hustru Karoline. Det blev bygget af træ i 1950, og i begyndelsen af 1990'erne købte kommunen huset med indbo af arvingerne. Få år efter fik kommunen konsulenthjælp fra Grønlands Nationalmuseum og Arkiv, hvor museumsinspektør Mariane Petersen og arkivar Ane Marie B. Pedersen »tømte« huset og sorterede alle genstande og arkivalier, så de kunne istandsættes, før huset kunne bruges som museum.

De mange genstande i huset fortæller om husets beboere. Niels Lynges døtre af andet ægteskab, som begge er født i 1950'erne, havde mange ting, der viser den grønlandske ungdoms liv og sædva-

ner i 1960'erne og 70'erne. Man kan sige, at huset var delt efter de derboende generationer. Pigernes værelse er præget af deres tid med Cliff Richard, Elvis Presley m.fl. af den tids populære sangere på væggene, og med de mange moderne »pigeting« i deres gemmer. Pigerne var også spejdere, og de mange billeder og andre effekter viser tydeligt, at de var meget aktive i spejderbevægelsen. Deres halvbror var fotograf, og hans billeder viser livet fra begyndelsen af 1950'erne under opholdet i Danmark og seminarieelevernes hverdag i Nuuk foruden familiens begivenheder og højtid. Det er ikke opstillede billeder, men hverdagsbilleder, der fortæller om livet dengang.

Den ældre præst havde sit domæne i stueetagen. Han var i 70'erne, da han fik døtrene i sit andet ægteskab. I hans gemmer var der breve fra slutningen af

Arkivfoto.

1800-tallet og til hans død. Han var både seminarieelev og ven med den kendte Jørgen Brønlund, der omkom i Nordøstgrønland i 1908 sammen med Mylius-Erichsen, og han var nær ven af den senere missionær Gustav Olsen. Da Kong Frederik d. 9. og Dronning Ingrid besøgte Nuuk i 1958, var de til kaffemik hos Niels og Karoline Lynges i deres hyggelige hus.

Huset og indboet bar præg af påpasselighed over for de ting, man havde anskaffet sig i løbet af årene, og derfor er de alle velbevarede. Mange breve og »uddelingsblade« til medlemmerne af »Ekêrsautinguit« (små stykker til vækkelse) fortæller om præstens virke i hans yngre dage som medstifter af »Peqatiginniât« (de der vil være fælles) i 1908,

en national og kristelig vækkelsesbevægelse, og om hans medlemskab af bestyrelsen for Tjenestemændenes forening. Mange af hans prædikener er også bevaret, og Niels Lynges var desuden medlem af Sydgrønlands Landsråd i årene 1917-38, valgt i Nuuk.

I huset findes en lang række ting: Ældre møbler, en symaskine, cigarkasser, dåser, flasker, køkkenting, en kaffemølle, »madam blå« m.m., og ikke mindst ting fra krigens tid, som aviser og »Sears« – et amerikansk katalog, som var meget benyttet af grønlændere og danske under krigen, hvor al forbindelse til Danmark var lukket. Og det lille hjem rummer også mange beklædningsgenstande fra skiftende tider.

Foto: Erik Holm, Grønlands Nationalmuseum og Arkiv.

Niels Lynges staffeli og hans palet er også i hjemmet, ligesom hans hustrus mange tilskæringsmodeller til grønlandsk og dansk tøj. Niels Lynges yndlingsmotiv var Sermitsiaq/Sadlen, det karakteristiske fjeld ved Nuuk. Mange af hans billeder er malet direkte på væggen i huset, og det siges, at han skulle have sagt, at hans voksne børn plejede at tage hans malerier med hjem, hvorfor han kun på dén måde kunne beholde malerierne.

Husets mange genstande er værdifulde, fordi udviklingen i Grønland er gået så hurtigt, og fordi mange anskaffede sig de mange nye ting og smed de »gamle« ting væk.

Grønlands Landsmuseum i Nuuk

åbnede i 1965, og det blev godkendt som landsdelsmuseum i 1971. Siden da er der etableret lokalmuseer i 15 ud af 18 kommuner. Og kendetegnende for de fleste museer i Grønland er, at de samler/udstiller genstande fra den gamle fangerkultur, med alt hvad dertil hører. Derfor er det spændende at opleve et museum i Grønland som Niels Lynges hus, der ikke fortæller om en fangers liv, selvom han også med sine mange børn i første ægteskab forsørgede sin familie næsten på lige fod med fangerne. En overkatekets løn var lille, og man måtte ofte ty til fangerlivet.

Hans Lynges (1905-1986), den kendte grønlandske multikunstner, var søn af Niels Lynges.